

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași
1.2 Facultatea	Facultatea de Filosofie și Științe Social-Politice
1.3 Departamentul	Științe politice și relații internaționale
1.4 Domeniul de studii	Științe politice
1.5 Ciclu de studii	Licență
1.6 Programul de studii / Calificarea	Științe politice

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	Tranziții politice și procese de democratizare						
2.2 Titularul activităților de curs	Lect. Ovidiu Gherasim-Proca						
2.3 Titularul activităților de seminar	Lect. Ovidiu Gherasim-Proca						
2.4 An de studiu	III	2.5 Semestru	II	2.6 Tip de evaluare	EVP	2.7 Regimul disciplinei	OP

3. Timpul total estimat (ore pe semestru și activități didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	4	din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar	2
3.4 Total ore din planul de învățământ	56	din care: 3.5 curs	28	3.6 seminar	28
Distribuția fondului de timp					ore
Studiu după manual, suport de curs, bibliografie și altele					30
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					21
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					35
Tutoriat					6
Examinări					6
Alte activități					0

3.7 Total ore studiu individual	108
3.8 Total ore pe semestru	150
3.9 Număr de credite	6

4. Precondiții (dacă este cazul)

4.1 De curriculum	–
4.2 De competențe	–

5. Condiții (dacă este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	25% online
5.2 De desfășurare a seminarului	25% online

6. Competențe specifice acumulate

Competențe profesionale	Analiza unor situații concrete prin aplicarea unor principii, teorii și metode fundamentale din domeniul științelor politice Utilizarea conceptelor fundamentale din științele politice în descrierea și explicarea genezei și derulării unor evenimente și procese Utilizarea adecvată a conceptelor de bază din domeniul științelor politice Utilizarea tehnicilor de analiza politică în evaluarea critică a unor situații concrete prin care trec sistemele social-politice
Competențe transversale	Capacitatea de comunicare și de muncă în colectiv (lucru în echipă). Dezvoltarea gândirii critice. Exersarea capacității de a căuta surse de informație și exemplificări.

7. Obiectivele disciplinei (din grila competențelor specifice acumulate)	
7.1. Obiectivul general	Transformarea sistemelor politice constituie un subiect de analiză cel puțin la fel de important ca și perspectiva comparativă statică. Cursul și seminarul acestei discipline au ca obiectiv principal să le ofere studenților mijloacele conceptuale și teoretice pentru a examina transformări politice radicale precum revoluțiile, tranzițiile către democrație sau trecerea de la regimurile democratice la regimuri nedemocratice, în cazuri și contexte social-istorice foarte diferite.
7.2. Obiectivele specifice	Temele abordate au în vedere teoriile sociologice referitoare la schimbarea socială, istoria celor mai cunoscute episoade revoluționare, teoriile politice și ideologiile radicale, dar și analiza consecințelor pe care le antrenează, cu referire directă la traiectoria post-comunistă a României și a statelor din Europa de Est. Tratarea lor urmărește, mai ales din perspectiva studiilor despre democratizare, formarea unei viziuni de ansamblu, integratoare, asupra schimbărilor de regim și a tulburărilor sociale ce antrenează răsturnări politice importante.

8. Conținut

8.1	Curs	Metode de predare	Observații
1.	Cap. I Tranzițiile politice, „tranziția către democrație”, tranzitologia și schimbarea socială - Tipuri de tranziții politice, procesele revoluționare	Prelegerea, explicația, conversația euristică.	
2.	- Democrație liberală și democrație socialistă		
3.	- Standarde liberale, indicatori, variabile.		
4.	- Egalitatea politică și egalitatea economică, poliarhiile și tranziția către democrație		
5.	- Gradualism și terapie de șoc		
6.	Cap. II Noile tendințe: globalizarea comunicațională, cenzura politică și mobilizarea online - „Comunitățile digitale” și efectele sociale ale noilor tehnologii		
7.	- “The revolution will be twittered,,: rețelele sociale ca mijloace de mobilizare politică		
8.	- Comunicarea neîngrădită ca mijloc de democratizare. Cyber-optimismul liberal		
9.	- Cenzura și deliberarea autoritară		
10.	Cap. III Tranziția în Europa de Est și „post-comunismul” - Socialism și capitalism. Ce a fost socialismul? Ce este post-comunismul?		
11.	- Războaiele post-socialiste ale memoriei		
12.	Concluzii		

Bibliografie

Nicolae Bocșan, Valeriu Leu (coord.), *Cronologia europei centrale (1848-1989)*, Polirom, București, 2001.
Cornel Ban, *Dependență și dezvoltare. Economia politică a capitalismului românesc*, Editura Tact, Cluj, 2014.
Fred Block; Somers, Margaret R., *The Power of Market Fundamentalism - Karl Polanyi's Critique*, Harvard University Press, Cambridge, Massachusetts, 2014.
Manuel Castells, *Networks of Outrage and Hope: Social Movements in the Internet Age*, 2nd edition, Polity, Cambridge, UK ; Malden, MA, 2015.
Daniel Chirot, *Societăți în schimbare*, Editura Athena, București, 1996.

- Jean-Michel De Waele, in *Partide politice și democrație în Europa Centrală și de Est*, Humanitas, București, 2003.
- Thimothy Garton Ash, *Istoria prezentului. Eseuri, schițe și relatări din Europa anilor 90*, Polirom, București, 2002.
- Ovidiu Gherasim-Proca, "Revoluțiile 2.0 și miturile democratizării digitale", *Revista de Informatică Socială*, anul VIII, nr. 15, 2011.
- Vasile Ernu, Florin Poenaru, *Ucraina live Criza din Ucraina: de la Maidan la război civil*, Editura Tact, 2014.
- Andrew C. Janos, "What was Communism: A Retrospective in Comparative Analysis" *Communist and Post-Communist Studies* Vol. 29, No. 1, 1996. p. 1-24.
- Samuel P. Huntington, "How Countries Democratize." *Political Science Quarterly*, Vol. 106 No.4, 1991-2, p. 579-616.
- Samuel P. Huntington, *The Third Wave. Democratization in the Late Twentieth Century*, University of Oklahoma Press, Norman and London, 1991.
- Samuel P. Huntington, *Ordinea politică a societăților în schimbare*, Polirom, 1999.
- Holmes, Stephen; Krastev, Ivan, *The Light That Failed: Why the West Is Losing the Fight for Democracy*, 1 edition, Pegasus Books, 2020.
- Georges Mink, Jean-Charles Szurek, "De la nomenklatura poloneză la elitele economice postcomuniste", în Ezra Suleiman, Henri Mandras, *Recrutarea elitelor în Europa*, Amacord, Timișoara, 2001, p.251-272.
- Petru Negură, Vitalie Sprinceană, Vasile Ernu, *Republica Moldova la 25 de ani. O încercare de bilanț*, Editura Cartier, Chișinău, 2016
- Guillermo O'Donnell, Philippe Schmitter, *Transitions from Authoritarian Rule. Tentative Conclusions about Uncertain Democracies*, The John Hopkins University Press, Baltimore and London, 1986.
- Richard Rose, William Mishler, Christian Haerpfer, *Democrația și alternativele ei*, Institutul European, Iași, 2003.
- Dankwart Rustow, "Transitions to Democracy: Toward a Dynamic Model.", *Comparative Politics*, 1970, p. 337-363.
- Alphred Stepan, Juan Linz, *Problems of Democratic Transition and Consolidation*, The John Hopkins University Press, București, 1996.
- Charles Tilly, *Revoluțiile europene (1492-1992)*, Polirom, Iași, 2002.
- Vladimir Tismăneanu (coord.), *Revoluțiile din 1989. Între trecut și viitor*, Polirom, București, 1999.

8.2	Seminar	Metode de predare	Observații
1.	Seminar introductiv: schimbări sociale, schimbări de regim, revoluții, lovituri de stat	Dezbateră Conversația euristică Împărtășirea liberă a cunoașterii	
2.	Revoluțiile Twitter? Iran și Republica Moldova (2009).		
3.	Revoluțiile WikiLeaks? Tunisia și Egipt (2011).		
4.	1789-1989. Revoluțiile din Europa de Est. Narațiunea standard.		
5.	Valul revoluționar din Europa de Est și cazul României – transformări economico-politice		
6.	Memoria comunismului la 30 de ani după revoluțiile din 1989: condamnarea comunismului și Raportul Tismăneanu		
7.	Memoria comunismului la 30 de ani după revoluțiile din 1989: critica Raportului Tismăneanu		
8.	Memoria comunismului la 30 de ani după revoluțiile din 1989. Lustrația și dosarele Securității Statului. Cazul Mona Muscă.		
9.	Postcomunismul ca proces complex de schimbare socială și economică. Alternativele nedemocratice		
10.	Tranziția către capitalism sau tranziția către prosperitate?		
11.	Criza „democrației liberale” în Europa de Est și responsabilitățile colective ale Uniunii Europene.		
12.	Concluzii: când se va sfârși perioada postcomunistă?		

Bibliografie

- Louay Abdulbaki, "Democracy and the re-consolidation of the authoritarian rule in Egypt", *Contemporary Arab Affairs*, Vol. 1, Nr. 3, 2008
- Ali Afshari, H. Graham Underwood, "The Green Wave", *Journal of Democracy*, Vol. 20, Nr. 4, 2009
- Cornel Ban, Dependență și dezvoltare. Economia politică a capitalismului românesc, Editura Tact, Cluj, 2014.
- Ladan Boroumand, "Civil society's choice", *Journal of Democracy*, Vol. 20, Nr. 4, 2009
- Alexis De Tocqueville, *Vechiul regim și revoluția*, Nemira, București, 2000
- Donald Deibert, Rafal Rohozinski, "Liberation vs. Control; The Future of Cyberspace", *Journal of Democracy*, Vol. 21, Nr. 3, 2010
- Larry Diamond, "Liberation technology", *Journal of Democracy*, Vol. 21, Nr. 3, 2010
- Vasile Ernu, Costi Rogozanu, Ciprian Siulea, Ovidiu Tichindeleanu, *Iluzia anticomunismului. Lecturi critice ale Raportului Tismăneanu*, Editura Cartier, 2008
- Leslie Holmes, *Postcomunismul*, Institutul European, Iași, 2004
- John Kifner, "A New Ingredient Spices <<Goulash Communism>>", *The New York Times*, November 10, 1983
- Ivan Krastev, "The Fear of Shrinking Numbers", *Journal of Democracy*, vol. 31, nr. 1, 2020, pp. 66–74
- Abbas Milani, "Cracks in the regime", *Journal of Democracy*, Vol. 20, Nr. 4, 2009
- Vladimir Pasti, *România în tranziție. Căderea în viitor*, Nemira, București, 1995
- Comisia Prezidențială pentru Analiza Dictaturii Comuniste din România, *Raport final*, București, 2006
- Emile Sahlieh, "The Presidential Election in Iran, June 2009", *Electoral Studies*, Vol. 29, 2010
- Ozgehan Senyuva, "Parliamentary elections in Moldova, April and June 2009", *Electoral Studies*, Vol. 29, 2010.
- Fareed Zakaria, *Viitorul libertății. Democrația neliberală în Statele Unite și în lume*, Polirom, Iași, 2009

9. Coroborarea conținutului disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității, asociațiilor profesionale și angajatorilor reprezentativi din domeniul aferent programului

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere în nota finală (%)
10.4 Curs	- Utilizarea limbajului academic specific disciplinei - Capacitatea de a explica sensul conceptelor studiate - Coerența argumentelor - Respectarea condițiilor de conținut și formă specificate pentru redactarea eseului	Redactarea unui eseu cu temă dată, scris într-un interval de timp prestabilit.	50%
10.5 Seminar	- Utilizarea limbajului academic specific disciplinei - Capacitatea de a explica și aplica sensul conceptelor studiate - Capacitatea de a explica și aplica teoriile studiate	Aprecieri pe parcursul seminariilor (prezentări individuale)	50%
10.6 Standard minim de performanță Cerințe minime pentru promovarea disciplinei: Realizarea activităților de seminar și a punctajului minim pentru acestea. Obținerea a cel puțin 5 puncte pentru eseu.			

Data completării

Titular de curs

Titular de seminar

Data avizării în departament

Director de departament